

Opozorilo in navodilo vsem uporabnikom in lastnikom nevarnih snovi

Neustrezno skladiščenje in ravnanje z nafto, naftnimi derivati, nevarnimi in škodljivimi snovmi predstavlja veliko nevarnost za podtalnico, zato je potrebno vsa skladišča oz. cisterne sanirati in prilagoditi zahtevam predpisov. Pogoji o izvedbi in prilagoditvi obstoječih skladišč in cistern so predpisani v pravilniku o tem, kako morajo biti zgrajena in opremljena skladišča ter transportne naprave za nevarne in škodljive snovi (Uradni list SRS, št. 3/79) in odloku o varstvu vodnih virov pitne vode (Uradni list SRS, št. 13/88).

Po določilih 24. člena odloka morajo lastniki oz. upravljalci vsa skladišča, ki so na območju varstvenih pasov in ustrezajo veljavnim predpisom vpisati v kataster skladišč nafte, naftnih derivatov, nevarnih in škodljivih snovi, ki ga vodi Mestna geodetska uprava. Lastniki skladišč s prostornino do 5 m³ so bili po določilih odloka o varstvu vodnih virov pitne vode dolžni skladišča prilagoditi zahtevam predpisov v roku 1 leta, po uveljavitvi odloka (do maja 1989) ter skladišča prijavit v kataster skladišč v roku 6 mesecev (do novembra 1988) Mestni geodetski upravi.

Na območju varstvenih pasov vodnih virov so dovoljene samo naslednje izvedbe skladišč:

1. Podzemni rezervoarji morajo imeti dvojno steno in morajo biti opremljeni s kontrolno napravo, ki akustično ali optično opozori na iztekanje uskladiščene tekočine zaradi netesnosti.
2. Namesto rezervoarjev z dvojno steno se lahko uporabljajo rezervoarji z enojno steno, ki so nameščeni v lovilnem prostoru, nepropustnem za uskladiščeno snov. Lovilni prostor mora imeti tolikšno prostornino, da ob razlitju lahko zadrži vso nevarno tekočino iz polnega rezervoarja. Lovilni prostor ne sme imeti odtoka.
3. Druge posode, varnostne in zaščitne naprave z enakim učinkom, se v posameznih primerih lahko uporabljajo namesto naprav pod (1) in (2) le, če jih odobri pristojni organ na osnovi potrjene tehnične dokumentacije in ustreznih soglasij.

Obveznost in vsebina prijave obstoječih skladišč je predpisana v pravilniku o tem, kako morajo biti zgrajena in opremljena skladišča ter transportne naprave za nevarne in škodljive snovi (Uradni list SRS, št. 3/79) v poglavju 3.2 ter v 26. členu odloka o varstvu vodnih virov pitne vode (Uradni list SRS, št. 13/88).

Prijava skladišča mora vsebovati naslednje osnovne podatke:

1. Oznaka parcele (k.o. in št. parcele).
 2. Naslov upravljalca.
 3. Vrsto uskladiščene nevarne snovi.
 4. Največjo uskladiščeno količino.
 5. Vrsto in število skladiščnih posod z navedbo prostornine, materiala, korozijske zaščite in obratovne opreme.
 6. Namembnost uporabe.
 7. Datum izgradnje oz. namestitve naprave.
- Pristojni organ lahko zahteva dodatne podatke, če je to potrebno za presojo.

Lastniki skladišč s prostornino nad 5 m³ morajo ob prijavi predložiti še dokazilo pooblaščenice organizacije o preizkusu cistern.

Stara potrdila o vpisu skladišč izdana na podlagi 35. in 36. člena odloka o varstvenih pasovih vodnih virov v Ljubljani in ukrepih za zavarovanje voda (Uradni list SRS, št. 18/77) niso več veljavni, zato si morajo lastniki skladno z določili 24. člena in 35. člena odloka o varstvu vodnih virov pitne vode pridobiti nova potrdila. Potrdila ne bo mogel dobiti lastnik skladišča, ki ni izvedel sanacije v skladu z določili 36. člena odloka, to pa pomeni, da mu organizacija, ki dobavlja nafto in naftne derivate le teh ne bo smela dobaviti (27. člen odloka).

Opozorjamo vse lastnike skladišč na območju vodnih virov Kleče, Sentvid, Brod, Hrastje, Jarški Brod, Brest, Skaručna, Svetje, Želmlje in Reka-Gozd, da upoštevajo to opozorilo, ker jim v nasprotnem primeru ne bo dobavljeno gorivo; zoper kršitelja pa je možna tudi uvedba postopkov pri sodniku za prekrške.

ISKRA AVTOMATIKA

Divji ples zgubarske epidemije

Območje Stegen, tako imenovane „silicijske doline“ v Šiški, kateremu je ta epiteton vtisnil nekoč veliko obetajoč kompleks iskrinega sistema tovarn, je letos zajel grozeči val zgubarske epidemije, katere razsežnosti in posledice je zaenkrat težko napovedovati. Dejstvo je, da celoten sistem tega našega slovenskega giganta že tri ali štiri leta stresa huda vročica po kateri je bilo mogoče diagnosticirati, da je samo vprašanje časa, kdaj bo bolezen izbruhnila. Bolnica, Iskra DO Avtomatika se je ob poslovnih rezultatih letošnjega prvega polletja v finančnem kolapsu naposled zgrudila.

Njena temeljna organizacija „Naprave za energetiko in teleinformatiko“ ki je že 1987. leta izkazala izgubo, se je ob letošnjem polletju izkazal negativen poslovni rezultat v višini 154,3 milijonov din. Ob koncu lanskega leta, katerega je sicer pozitivno zaključila, je sama ugotovila in ocenila, da ji za izvedbo sanacije razmer primanjkuje naročil. To se ji je prav tako zgodilo letos zaradi zmanjšanja povpraševanja po investicijski opremi doma in izpada izvoza v Sovjetsko zvezo, kajti tudi tam je „perestrojka“ pokazala zobe, kakor jih reforma kaže pri nas. Za obstoječi obseg proizvodnje se je namreč pokazalo, da ima zdaj preveliko število zaposlenih delavcev. Vključno z zalogami ima TOZD s trajnimi in dolgoročnimi sredstvi pokrito le 59 % vseh potreb, tako da mora razliko pokrivati predvsem z dragimi kratkoročnimi krediti, ki zaradi visokih obrestih izničujejo njeno akumulacijo.

Podobna situacija je v TOZD-u „Automatske in varilne naprave“, ki je že tudi ob prvem polletju lani imela visoko izgubo 3.757 milijonov dinarjev, katero je s kratkoročno in dolgoročno sanacijo do konca leta uspela samo znižati, nikakor pa ne odpraviti. Letošnje polletje pa je zopet nastal tako visok izpad trga zaradi neuresničene izvoza v Sovjetsko zvezo, da je dosegla komaj 38 % letnega fizičnega obsega plana proizvodnje ter ustvarila kar 14.755 milijonov dinarjev izgube. Kakor ocenjujejo pri TOZD-u sami, bodo ta izvoz sicer do konca leta verjetno uresničili, koliko pa bo njen sedanj položaj ublažilo, je težko prerokovati, vendar za poseben optimizem ni veliko razlogov. To je mogoče sklepati že po tem, da od sedanjih treh proizvodnih programov ostaja donosen in perspektiven le program inženiringa, zaradi česar je tudi pri tej temeljni organizaciji zaposleno preveč delavcev. Poleg tega je prav tako v težkih finančnih škripah zaradi nesolvence, saj razpolaga samo z 48 %

vseh potrebnih sredstev iz ustreznih virov, vse ostalo pa pokriva s kratkoročnimi in dragimi krediti banke in ostalimi sredstvi upnikov.

Podobne razmere veljajo tudi za TOZD „Sistemi“ katerih ne mislimo ponavljati z naševanjem. Pesti jih izguba, ki znaša ob polletju 5.402 milijonov dinarjev, zmanjšano naročilo kupecv, tarejo jih hude finančne težave, previsoka zaposlenost in prevelika odvisnost proizvodnega programa od enega kupca, to je Železniškega gospodarstva.

Široka je pahljača tudi drugih problemov in nepravilnosti, ki botrujejo stanju kakršno je v celotni delovni organizaciji „Iskra-Avtomatika“ kar je bilo slišati na enem od takšnih pogovorov med njenimi predstavniki in predstavniki Izvršnega sveta, Komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo ter Zveze sindikatov občine Ljubljana-Šiška dne 5. septembra tega leta. Na površje so priplavale notranje nepravilnosti, slabosti v organizaciji dela, nekonistentne povezave med proizvodnjo in prodajo, podvajanje določenih služb, do odsotnosti iskanj in razmišljanja o novih proizvodnih programih ter odgovornosti predvsem strokovnih in vodstvenih kadrov in tako dalje.

Predstavniki sindikalnih organizacij iz delovne organizacije in občinskega sveta sindikatov so posebej opozorjali na problem socialne varnosti delavcev, ki naj bi bili odpušteni kot tehnološki višek delovne sile, katerih število se suče od 600 do 750. Poudarjali so, da je treba reorganizirati strokovne službe, opraviti zamenjavo vodstvenih struktur, kajti od sedanjih ni mogoče pričakovati, da bi bile sposobne kaj več storiti kakor so doslej za preusmeritev proizvodnje in odkrivanje novega tržišča. Vse imamo, od gradb, strojev do delavcev, ki so se sposobni spopasti z različnimi tehnološkimi procesi proizvodnje, potrebujemo samo takšne vodilne in strokovne ljudi, ki bodo sposobni, je bilo slišati.

Nobenega dvoma ni, da je DO „Avtomatika“ dozorela za izrek ukrepa družbenega varstva, če ne že kar za stečaj. Pogovor je izvenel v mnenje, da je treba v najkrajšem času z banko in drugimi upniki doseči soglasje in pristaneč, da sedanje svoje terjatve ne bodo uveljavljali po sodni poti, ampak, da svoje terjatve spremenijo v trajni vložek kapitala, na podlagi česar bi bilo mogoče namesto stečaja uvesti ukrep družbenega varstva, ob tem pa opraviti prevetritev tako proizvodnih programov kakor tudi strokovnih in vodstvenih kadrov.

Ivo Osolnik

Vas muči prehlad, imate prekratko odejo?

KAKO POSTANEŠ DELNIČAR

Od prvega do desetega v mesecu daš ženi vse od plače, nato pa terjaš kot obresti na kredit od njene plače. Ko pa denarja več v hiši ni, mnogi tebe srečati se boje.

JURIS NA OZIMNICO

Krompir, jabolka, paprika, česen . . . na stojnicah že čakajo težko pričakovano hladnejše obdobje.

Hladilniki, skrinje so že pripravljene. Koliko stane, koliko ostane, kaj bomo še, kaj pa ne, so najpogostejše besede. Življenje teče dalje, inflacija pa je edina, ki je ni treba zalivati, da bi rasla. Če bi bilo pa še to, potem bi bili tudi brez pitne vode.

PROSTI TEK

Obiskal sem trgovino, da kupim nekaj orodja za vodovodna popravila. In ugotovil, da je cela plača vredna le nekaj tako imenovanih „francoskih ključev“.

Pa se človek vpraša: je to suvenir ali delovni pripomoček s posebnim priloznoznim tretmanom.

KDO BO KOGA POKLICAL

Zobozdravstvene ordinacije so vedno manj obiskane. Zato pa cvete privatni sektor. Vse v DEM. Problem le je v tem, da tudi na tem področju diplome vedno manj pomenijo. Za pričakovati je javni natečaj za alternativno zobozdravstvo pod naslovom „Z malo vitaminov brez zob in zobnih problemov v 21. stoletje“.

KDO KOGA SI ŽELI

Nikogar ne skrbi, da premnogi sposobni kadri nimajo kaj pametnega delati. Sposobne kadre pa skrbi, zakaj nihče za njih nič ne postori. Ni kaj dodati, ko zaspiš, se težko zbudiš.

RAČUNALNIŠKI DRUŽINSKI ROCK

Ste bili na dopustu, ob tem porabili vse čake, prihranke in se ne obremenjevali z večernimi obiski mondenih mest, prišli domov, plačali vse zapadle račune in kupili šolske potrebščine, oblačila in podobno?

Preberite horoskop, kaj vam svetuje. Nato pa pomislite na vročo jesen, čudovit RTV program, pa planirana dva praznika in še in še. Boste vse to zmogli uskladiti brez „pufa“?

PASATNI VETER

Mogoče nam bo draginja le pomagala, da povečamo nataliteto na Slovenskem. Resna opozorila že prihajajo iz različnih strani. Med najglasnejšimi pa so vzgojno varstvene organizacije.

Več toplote je trenutno zaznati le pod odejo.

ZABIČAL SEM SI STROGI MOLK

Prijatelji me sprašujejo, zakaj bolj kritično ne pišem o občini. Pa si mislim, ali naj po metodi raznih javnih sej kritiziram in napadam vse poprek, predvsem pa tisto, kar je za nami. Pa tega enostavno ne morem. Vedno so me namreč vodile besede, da tisti, ki svoje predhodnike daje v nič, ni nič boljši od njih.

KAJ PA ZABAVA?

O, te bo pa dovolj. Spet bodo oživele sindikalne oblike združevanja in veselja bo na pretek. Najbolj aktivni so tudi to leto upokojeenci. Z veliko navdaha in pripravljenosti za delo so organizirali tradicionalno srečanje, kje drugje, kot pa v Mostecu.

Ob vsem tem tudi obisk pri zdravniku nič ne pomaga.

Lapis Feliks

EKOLOŠKA STRAŽA

Voda je vir življenja

Sonce, voda in zrak, so osnovni viri vsega živečega in bivajočega na Zemlji. Toda videti je, kakor da bi se tega elementarnega spoznanja dandanašnji človek manj zavedal kakor njegov pradedni prednik pred tisočletji, čeprav je zdaj stopil v vesolje in ga raziskuje. S svojo sebičnostjo bolj kot kdaj, sedaj uničuje vso naravo okrog sebe, posebej še vodo in zrak. Sreča je, da je sonce tako visoko in nedoseženo, sicer bi se tega ogrozil, če si dovolimo malo zlobnosti, ki ni daleč od resnice.

Znanstveniki in strokovnjaki ugotavljajo, da se svetovne zaloge pitne vode nenehno zmanjšujejo in resno ogrožajo. Skoraj že ne mine teden, da nismo seznanjeni s kakšno vestjo o oporečnosti ali hudi onesnažitvi in kar zastrašujoče je že

samo zamisliti, kaj bi se nam pisalo, če bi prišlo do katastrofe širših razsežnosti, recimo onesnažitve ljubljanske podtalnice katera oskrbuje z vodo prek tristisoč prebivalcev slovenske metropole. Zato smo se napolnili na mestni vodovod in skušali dognati, kako je zavarovana pred takimi nesrečami. Ing. Nada Del Fabrio in ing. Kristina Bajec sta nam postregli s pojasnilom, da se Mestni vodovod resno ukvarja s to problematiko in z izdelavo sanacijskega programa obstoječega vodnega sistema. Sedaj imajo v pripravi obdelavo smernic za izdelavo sanacijskega programa, ki bodo končne predvidoma do konca oktobra tega leta.

Ljubljanska podtalnica se napaja iz reke Save, ki ima svoj pretok od Roj proti Brodu do črnuškega mo-

stu proti Klečam, potem pa teče vzporedno s Savo do Hrastja in od tam vzdolž nazaj v Savo. Pretok podtalnice se torej nahaja prav pod področjem najbolj razvite industrijske cone v Šiški in gosto naseljenim področjem Ljubljane. Zaenkrat smo v Ljubljani lahko še kar zadovoljni s kvaliteto vode, saj ni bilo zaradi nje nobenih obolenj. Mimogrede naj omenimo, da bo mestni vodovod drugo leto slavil stoletnico obstoja in od kar je v Šiški prvič pri tekla voda po ceveh šišenskega vodovoda.

Možnost onesnažitve podtalnice je zelo velika. Po njenih strokovnih analizah so v kataster potencialno nevarnih onesnaževalcev evidentirani objekti v Šiški kot so Razdelilna trafo postaja Kleče tik ob Vodarni Šentvid, gramoznica „Snage“ ob Nemški cesti, vse Iskrine tovarne v Stegnah, Galvana Iskra, Galvana-Unitas, zasebna Galvana v Kumerdejevi ulici, tovarna LEK, Razdelilna trafo postaja Šiška, Toplarna in plinarna Šiška, Tuba Šiška, Gramex, tovarna TIKI in Litostroj. Na širšem občinskem področju pa so evidentirani še celotna medvoška industrija in vsa zbirališča odpadkov, ki pa niso v celoti zajeta zaradi nepopolnosti katastra, takoimenovana črna zbirališča. Zelo nevarna žarišča so podzemne in nadzemne cisterne goriv, mazil in naftnih derivatov ter drugih nevarnih snovi. Pri katastru SML — Geodetski upravi imajo do 1977. leta registrirano na območju občine Šiška okrog 6700 takšnih cistern v družbeni in zasebni lasti. Koliko je takšnih zgrajeno v zadnjih 12 letih pa še nimajo podat-

kov. Sploh pa ne razpolagajo z evidenco o starosti teh cistern, rokih uporabnosti, debelini, vrsti kovin niti kvaliteti kar je za določitev stopnje varnosti pred onesnaženjem zelo pomembno. Vse preglede potencialno nevarnih onesnaževalcev imajo klasificirane po vrstah tehnologij, ne pa tudi o doseženem stanju zavarovanj in tudi ne natančnega razvida o obremenitvah. Izdelava popolnega sanacijskega programa bo torej terjala še ogromno dela. Najtežji problem bo, menita, zagotovitev virov financiranja, saj se zatika že pri financiranju izdelave smernic. Ker bodo pri izdelavi sanacijskega programa kot izvajalci sodelovali strokovni zavodi in druge znanstvene institucije, ki ne razpolagajo s sredstvi za te namene, bi bilo nujno potrebno zagotoviti trajne vire v okviru ljubljanskih občin in skupščine mesta Ljubljana. Izvajalci bodo namreč morali opraviti raziskave in testiranje vseh v kataster zavedenih objektov in tehnologij.

Iz navedenega je mogoče prepoznati, da je nevarnost onesnažitve podtalnice zelo velika. Marsikatero možno žarišče onesnaženja je doslej še neodkrito. Zato bi bila potrebna širša akcija ne samo lastnikov objektov, temveč tudi krajevnih skupnosti in občanov, ki bi se najlažje v lastnem okolju odkrili, kje in kateri so lahko nevarni onesnaževalci podtalnice. Za izvedbo takšne pobude, bi bil najbolj poklican Komitej za prostorsko planiranje pri občinski skupščini. Stavimo vse za zavarovanje podtalnice, še preden se ne pripeti kakšna hujša nesreča.

Ivo Osolnik

Javno vprašanje po sledih obvestila občana

Do tega vprašanja smo prišli po sledih obvestila nekega občana in mu dodali pogled skozi oko fotoaparata. Posnetek je zajel vrtičkarsko območje s kolibami in opozorilnimi tablamami o prepovedi odlaganja odpadkov, ki se nahaja za tovarno Tiki-Gorenje vzdolž Aleševčeve ceste v smeri tovarne Lek v dolžini približno tisoč metrov in morda dobrih dvesto metrov širine. Nekoč je bila na tem mestu pet ali šest metrov globoka in v drevjem porasla dolina. Pred približno tridesetimi leti je bila zasuta in izravnana. Po naših poizvedbah naj bi bili v njej vkopani plinski rezervoarji.

Ker je bila v tistih letih ekološkova varnostna kultura še zelo nezavita, zavest investitorjev in izvajalcev pa tudi ne tenkočutna, se zastavlja vprašanje, ali ni bila dolina najprej napolnjena z odpadki in nato zasuta skupaj z rezervoarji? Čigavi so bili odpadki in kakšni? Če je sedaj v rezervoarjih plin, koliko je vskladiščena, v kakšnem stanju, kako je poskrbljeno za varnost, s katero je izključena vsaka nesreča, kajti v bližini so strnjena naselja Šiške, zlasti ker je Ljubljana na potresnem območju 9. stopnje po Mercalljevi lestvici. Tudi vprašanje možnosti ogrožanja talnice se zastavlja, če bi rezervoarje načel zob časa. Zato pričakujemo, da bo na vsa ta vprašanja nekdo javno in strokovno odgovoril.

Foto in tekst: Ivo Osolnik

